

Concept - Notitie voor de raadsvergaderingen van de aangesloten gemeenten, -steden en (Land-)Kreise (hieronder veelal aangeduid met “lidgemeenten”)

De EUREGIO, het in Gronau/Enschede gevestigde grensoverschrijdende samenwerkingsverband van 129 Nederlandse en Duitse gemeenten, steden en (Land-)Kreise, wil begin 2016 overgaan tot wijziging van haar rechtsvorm en tot harmonisatie van de lidmaatschapsbijdragen. Daarvoor zijn de in deze notitie geformuleerde besluiten door de “Kreistage” en de gemeenteraden van de lidgemeenten noodzakelijk. Om een besluit mogelijk te maken worden in deze notitie de volgende punten toegelicht:

1. Taken en huidige organisatievorm van de EUREGIO
2. Huidige rechtsvorm van de EUREGIO en daarmee samenhangende problemen
3. Beoogde nieuwe rechtsvorm van de EUREGIO
4. Overleg- en besluitvormingsstructuren van de EUREGIO – nu en in de toekomst in onderlinge vergelijking
5. Vertegenwoordiging van de lidgemeenten in de EUREGIO-organen – nu en in de toekomst
6. Inhoudelijke, juridische, financiële en fiscale effecten van de wijziging van de rechtsvorm
7. Opheffing van de EUREGIO e.V.
8. Toetreding van nieuwe leden in het licht van de wijziging van de rechtsvorm
9. Harmonisatie van de lidmaatschapsbijdragen
10. Verhoging van de lidmaatschapsbijdragen
11. Tijdsplanning voor de overgang van de oude naar de nieuwe rechtsvorm en voor de harmonisatie van de lidmaatschapsbijdragen

In de bijlage vindt u het concept van de nieuwe statuten (regeling), een toelichting op de nieuwe statuten, een overzicht van de wijzigingen in de lidmaatschapsbijdragen en in de vertegenwoordiging van de lidgemeenten in de EUREGIO-organen.

1. Taken en huidige organisatievorm van de EUREGIO

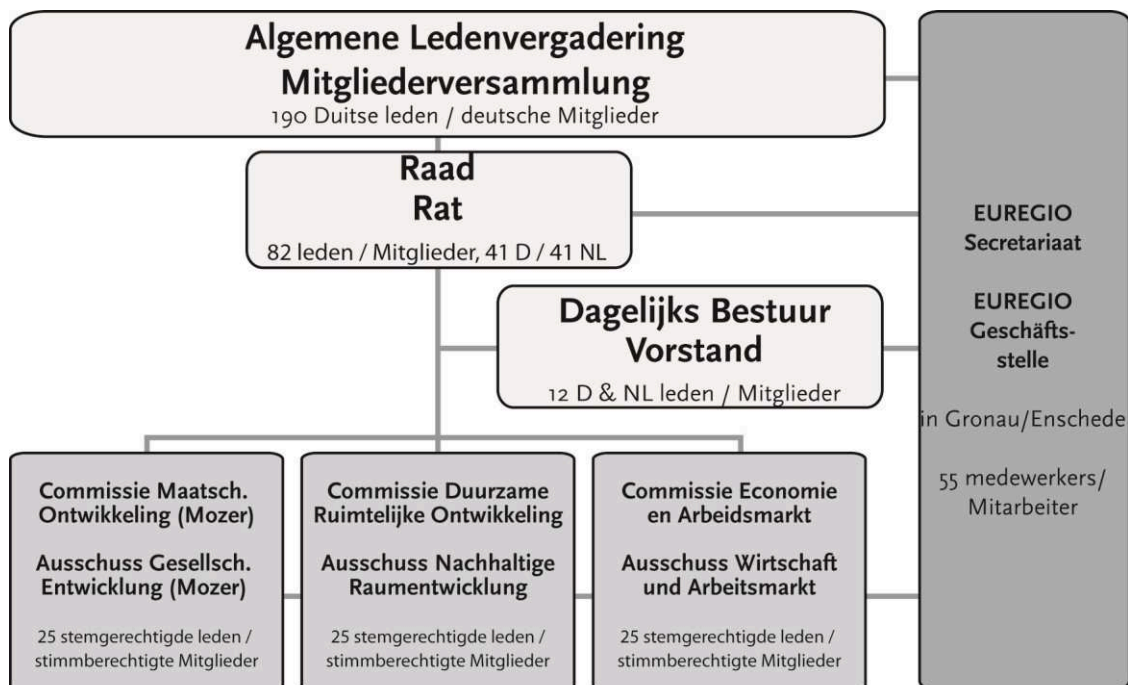
De EUREGIO is een samenwerkingsverband van 129 Nederlandse en Duitse gemeenten, steden en (Land-)Kreise uit de deelgebieden Vechtdal, regio Twente, regio Achterhoek, de Landkreise Grafschaft Bentheim, Emsland en Osnabrück, de steden Osnabrück en Münster en de Kreise in het Münsterland. De vestigingsplaats van de EUREGIO is Gronau, direct aan de grens, met een vergaderlocatie aan Nederlandse zijde in Enschede/Glanerbrug op korte afstand van het EUREGIO-secretariaat. De EUREGIO is het oudste grensoverschrijdende samenwerkingsverband van Europa.

Volgens haar statuten verricht de EUREGIO ten behoeve van haar leden de volgende taken, die op uiteenlopende terreinen liggen:

- bevordering, ondersteuning en coördinatie van de regionale grensoverschrijdende samenwerking (bijv. stimulering van schoolpartnerschappen, ondersteuning leveren aan afstemmingsprocessen op het gebied van hoogwaterbescherming en acute zorg, coördinatie van gezamenlijke ontwikkelingsplannen zoals de verkeerscorridor Amsterdam-Berlijn);

- ontwikkeling en uitvoering van grensoverschrijdende programma's en projecten met inbegrip van het verwerven en het beheer van daarvoor noodzakelijke subsidiemiddelen (bijv. project "Toerismemarketing in de grensregio", "Mechatronica voor MKB");
- adviesverlening aan haar leden en aan burgers, ondernemers, samenwerkingsverbanden, overheden en andere instellingen op het gebied van grensoverschrijdende kwesties (bijv. werken in het buurland);
- behartiging van de gezamenlijke belangen van haar leden tegenover internationale, nationale en andere instellingen (bijv. invoering van tolheffing in Duitsland, leren van de taal van het buurland);
- uitvoering van beheerstaken voor het EU-subsidieprogramma INTERREG in het EUREGIO-gebied (INTERREG-programmamangement).

De huidige organisatiestructuur wordt in het volgende schema weergegeven:

Afbeelding 1: Huidige organisatiestructuur van de EUREGIO

Op dit moment werken in het EUREGIO-secretariaat in totaal 55 medewerkers in 43,67 fte's. Van deze 55 medewerkers zijn er 49 geheel of gedeeltelijk binnen subsidieprojecten, bijv. in het INTERREG-programmamangement, werkzaam.

2. Huidige rechtsvorm van de EUREGIO en de daarmee samenhangende problemen

De EUREGIO is sinds 1999 werkzaam in de rechtsvorm van “eingetragener Verein” (e.V.) naar Duits recht. Sinds die tijd betalen de Nederlandse gemeenten hun lidmaatschapsbijdrage - indien zij tot een regio behoren via deze regio - aan de EUREGIO en zijn zij naar evenredigheid vertegenwoordigd in de EUREGIO-Raad en in het Dagelijks Bestuur van de EUREGIO. Echter, een besluit tot een formeel-juridisch lidmaatschap van een Duitse “Verein” bleek in de gemeenteraden van de Nederlandse gemeenten niet haalbaar. Als gevolg daarvan hebben de Nederlandse lidgemeenten, in tegenstelling tot de Duitse, in de jaarlijkse algemene ledenvergadering geen stemrecht en zijn zij formeel-juridisch niet aan de EUREGIO verbonden.

De EUREGIO voert ten behoeve van haar leden een veelheid aan grensoverschrijdende taken uit (zie punt 1). Om al deze taken te kunnen vervullen is het noodzakelijk personeel in dienst te nemen en te beschikken over kantoorruimtes. Om de daaruit voortvloeiende contractuele verplichtingen na te kunnen komen, is het voor de EUREGIO belangrijk dat het lidmaatschap niet alleen politiek, maar ook formeel-juridisch een solide basis heeft. Dit lijkt uitsluitend mogelijk in een rechtsvorm, waarvan zowel de Nederlandse als de Duitse leden zonder juridische hindernissen lid kunnen worden. Bovendien moet deze rechtsvorm de mogelijkheid bieden dat de ministeries taken op het gebied van het beheer van subsidiemiddelen, zoals binnen het INTERREG-programmamanagement, ook in de toekomst aan de EUREGIO kan opdragen, zonder dat daarvoor omvangrijke juridische onderbouwingen noodzakelijk zijn. Bij de rechtsvorm “eingetragener Verein” is dit niet zonder meer mogelijk.

3. Beoogde nieuwe rechtsvorm van de EUREGIO

Sinds het van kracht worden van het Staatsverdrag van Anholt (23 mei 1991) waren er bij herhaling overwegingen de samenwerking binnen de EUREGIO qua rechtsvorm om te zetten naar een Nederlands-Duits openbaar lichaam. Deze overwegingen zijn om uiteenlopende redenen steeds weer naar de achtergrond verschoven. In 2013 heeft het EUREGIO-secretariaat de argumenten tegen aanpassing van de rechtsvorm van destijds nogmaals getoetst met inachtneming van het inmiddels gewijzigde juridische kader, en is daarbij tot het inzicht gekomen dat de aangevoerde redenen, zoals problemen op het gebied van het fiscale en sociale verzekeringsrecht voor een deel van de EUREGIO-medewerkers, in de beschreven vorm nu niet meer bestaan.

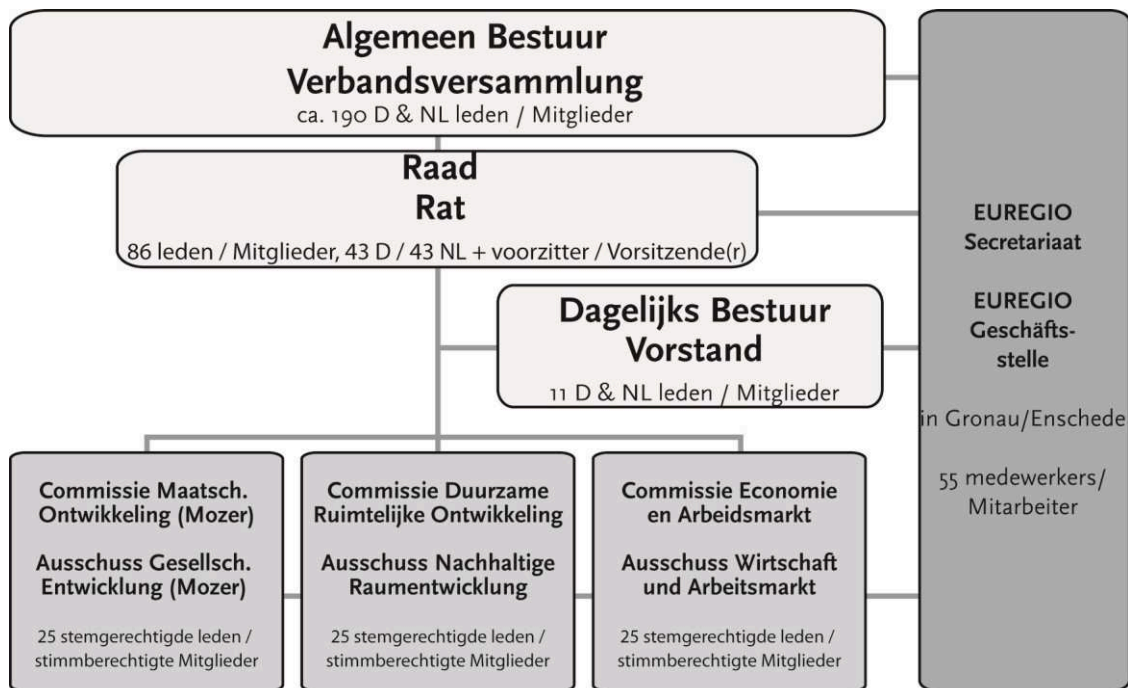
De EUREGIO is een organisatie van lokale/regionale overheden. Daarom ligt het voor de hand te kiezen voor een publiekrechtelijk lichaam als rechtsvorm. Dit biedt in vergelijking met een privaatrechtelijke rechtsvorm zoals een “eingetragener Verein” voordelen op het gebied van aansprakelijkheid. Bovendien kunnen ministeries in dat geval taken op het gebied van het management van subsidiemiddelen zonder complicaties aan de EUREGIO opdragen.

In de EUREGIO-organen is voor wat betreft de mogelijk nieuwe rechtsvorm gesproken over a) een grensoverschrijdend openbaar lichaam volgens het Verdrag van Anholt en b) een Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking (EGTS). Er is onderzocht in hoeverre deze rechtsvormen geschikt zijn en daarbij is gebleken dat bij de EGTS het nog niet geheel duidelijk schijnt te zijn of deze naar Duits recht werkelijk als publiekrechtelijke rechtsvorm aangemerkt kan worden en hoe deze fiscaal behandeld zal worden. Om deze reden hebben de EUREGIO-organen besloten te kiezen voor een grensoverschrijdend openbaar lichaam orgaan volgens het Verdrag van Anholt als nieuwe rechtsvorm. Ook de drie andere Euregio's in het Nederlands-Duitse grensgebied zijn georganiseerd als grensoverschrijdend openbaar lichaam. De EUREGIO zal de juridische ontwikkelingen rond de EGTS op Europees niveau echter blijven volgen.

In samenhang met de wijziging van de rechtsvorm is ook een discussie gevoerd over de vestigingslocatie van de EUREGIO. Het EUREGIO-secretariaat bevindt zich op dit moment in Gronau direct aan de grensovergang met Enschede. Het perceel waarop het eigen gebouw staat, is in eigendom van de gemeenten Enschede en Gronau, ieder voor de helft. Op zeer korte afstand van het secretariaat beschikt de EUREGIO over een klein kantoor en vergadercentrum aan Nederlandse zijde in een gehuurd pand. Juridisch beschouwd is de plaats van vestiging van een rechtspersoon in beginsel daar waar zich het administratieve apparaat c.q. de leiding bevindt. Op grond hiervan ligt Gronau als vestigingslocatie meer voor de hand dan Enschede. Ook de regelgeving op het gebied van sociaal en arbeidsrecht maakt dat een vestigingsplaats aan Duitse zijde meer in aanmerking komt. Volgens Nederlands recht zijn publiekrechtelijke werkgever zogenoemde "eigenrisicodragers" voor de werkloosheidsverzekering. Dit betekent dat zij voor hun voormalige medewerkers de werkloosheidsuitkering en de kosten van re-integratie dienen te betalen. Wanneer de EUREGIO als grensoverschrijdend publiekrechtelijk orgaan formeel in Nederland gevestigd zou zijn, dan zou zij als publiekrechtelijke werkgever worden gezien, met alle daarmee verbonden financiële gevolgen.

4. Overleg- en besluitvormingsstructuren van de EUREGIO – nu en in de toekomst in onderlinge vergelijking

De toekomstige organisatiestructuur van de EUREGIO wordt in onderstaand schema weergegeven:

Afbeelding 2: Toekomstige organisatiestructuur van de EUREGIO

Wijzigingen doen zich hoofdzakelijk voor bij de Algemene Ledenvergadering. Deze zal in de toekomst het karakter van een Algemeen Bestuur hebben. Aan de vergaderingen van dit orgaan zullen voor het eerst Nederlandse en Duitse leden als stemgerechtigden deelnemen. Het Algemeen Bestuur van de EUREGIO zal formeel het hoogste orgaan, de EUREGIO-Raad het hoogste politieke orgaan van het grensoverschrijdende openbare lichaam zijn. Op basis van wettelijke voorschriften zullen in de toekomst uitsluitend personen, die ook lid zijn van het Algemeen Bestuur van de EUREGIO, zitting kunnen nemen in de EUREGIO-Raad.

De taken van de huidige Algemene Ledenvergadering en het toekomstige Algemeen Bestuur van de EUREGIO zijn overigens grotendeels vergelijkbaar. Op grond van wettelijke voorschriften worden echter de volgende twee bevoegdheden, die nu nog door de EUREGIO-Raad worden uitgevoerd, graan over op het Algemeen Bestuur van de EUREGIO:

- a) besluitvorming over de oprichting (opheffing), aankopen (verkopen) of de deelname (beëindiging van de deelname) aan privaatrechtelijke rechtspersonen,
- b) alle aangelegenheden, die aan geen ander orgaan zijn toegewezen.

Principieel ongewijzigd blijven:

- a) de taken van de EUREGIO-Raad met uitzondering van het bovengenoemde,
- b) de taken van het Dagelijks Bestuur van de EUREGIO, in de toekomst "Dagelijks Bestuur grensoverschrijdend openbaar lichaam EUREGIO" genoemd,
- c) de taken van de EUREGIO-commissies en de thematische fora van de EUREGIO,
- d) de ondersteuning van de EUREGIO-organen door het secretariaat.

5. Vertegenwoordiging van de lidgemeenten in de EUREGIO-organen – nu en in de toekomst

De lidgemeenten kunnen, net als nu, ook in de toekomst vertegenwoordigers naar de EUREGIO-organen afvaardigen. Aan Nederlandse zijde kan het daarbij gaan om gemeenteraadsleden en leden van de colleges van Burgemeester en Wethouders en voorts om vertegenwoordigers van de algemene en de dagelijkse besturen van waterschappen, indien deze waterschappen als nieuw lid tot de EUREGIO toetreden. Aan Duitse zijde kan het gaan om leden van de gemeenteraden, de Kreistage en leidinggevende ambtelijke vertegenwoordigers.

Het aantal af te vaardigen vertegenwoordigers hangt af van de omvang van de lidgemeente. Tot nu was de verdeelsleutel gebaseerd op de inwoneraantallen, in de toekomst zal het aantal vertegenwoordigers worden afgeleid uit de betaalde lidmaatschapsbijdragen. Deze bedragen worden op hun beurt echter weer bepaald door de inwoneraantallen. Het voordeel van deze nieuwe verdeelsleutel komt naar voren in de situatie dat aan Duitse zijde zowel (Land-)Kreise als daarin liggende gemeenten lid zijn en ook wanneer aan Nederlandse zijde de waterschappen als lid zouden toetreden (zie punt 8). Door een sleutel op basis van de betaalde lidmaatschapsbijdragen toe te passen, ontstaat ook in deze gevallen een uniforme regeling voor de afvaardiging naar de organen.

In bijlage 1 wordt voor elke lidgemeente de vertegenwoordiging in de huidige en in de toekomstige organen van de EUREGIO weergegeven. Het Dagelijks Bestuur van de EUREGIO wordt daarin niet genoemd omdat zich daarin geen wijzigingen zullen voordoen. Bij de EUREGIO-Raad wordt het aantal vertegenwoordigers met twee verhoogd, zodat de Nederlandse gemeenten door de toetreding van de waterschappen slechts één zetel hoeven in te leveren. Ondanks dat de huidige formulering van de statuten voor de Duitse zijde voor wat betreft de afvaardiging van vertegenwoordigers naar de EUREGIO-Raad van de toekomstige versie afwijkt, zal geen enkele gemeente, Kreis of stad met meer dan 40.000 inwoners minder zetels in de EUREGIO-Raad hebben dan tot nu toe het geval was. Op dit punt heeft de Bezirksregierung Münster op deze nieuwe formulering aangedrongen, omdat de tot nu toe gebruikte formulering niet eenduidig was.

De belangrijkste verandering in de bezetting van de EUREGIO-organen is dat in de toekomst in het Algemeen Bestuur Nederlandse en Duitse lidgemeenten vertegenwoordigd zullen zijn. De gemeenten/steden/(Land-)Kreise dienen alle vertegenwoordigers in het Algemeen Bestuur opnieuw aan te wijzen. Indien de huidige leden van de EUREGIO-Raad ook in de toekomst weer in de EUREGIO-Raad zitting nemen, dan dienen deze leden ook te worden benoemd als vertegenwoordigers in het nieuwe Algemeen Bestuur.

In het Dagelijks Bestuur van de EUREGIO en de EUREGIO-Raad is gesproken over de vraag of het Algemeen Bestuur niet te omvangrijk wordt. Het bleek echter niet mogelijk een regeling in de statuten te treffen om de omvang van het Algemeen Bestuur van de EUREGIO tot 150 personen te beperken,

die tevens organisatorisch goed uitvoerbaar is. De verdeling van het aantal lidmaatschappen tussen de Kreise en de onder deze Kreise horende gemeenten en steden heeft een aanzienlijke invloed op de omvang van het Algemeen Bestuur van de EUREGIO. In bijlage 1 is er op basis van de huidige situatie voor de Landkreis Osnabrück van uitgegaan, dat alleen de Landkreis lid is, terwijl voor de andere Kreise het lidmaatschap door de (Land-)Kreise en de daaronder vallende gemeenten en steden wordt gedeeld. Daardoor is de omvang van de huidige Algemene Ledenvergadering en van het toekomstige Algemeen Bestuur van de EUREGIO ongeveer gelijk en organisatorisch zonder problemen.

Verder is vanuit het Dagelijks Bestuur de vraag gesteld of een evenredige bezetting van het Algemeen Bestuur van de EUREGIO met Nederlandse en Duitse leden mogelijk is. In beginsel kan deze vraag bevestigend worden beantwoord. Vanwege wettelijke bepalingen moet in de statuten echter eenduidig worden vastgelegd hoeveel vertegenwoordigers een lid naar het Algemeen Bestuur van de EUREGIO mag afvaardigen. Bij een evenredige bezetting zou dit tot gevolg hebben dat bij wijzigingen in de inwoneraantallen en wanneer een lid uittreedt uit het openbare lichaam een statutenwijziging noodzakelijk is. Dit is alleen mogelijk wanneer alle leden hierover opnieuw een raadsbesluit nemen, wat in de praktijk niet haalbaar lijkt. Bovendien zou bij een evenredige bezetting het Algemeen Bestuur duidelijk meer leden gaan tellen, wat in strijd zou zijn met de hierboven genoemde doelstelling.

6. Inhoudelijke, juridische, financiële en fiscale effecten van de wijziging van de rechtsvorm

De EUREGIO zal ook na aanpassing van de rechtsvorm de onder punt 1 genoemde taken ten gunste van haar leden ongewijzigd blijven uitvoeren. Er zullen geen nieuwe taken, zeker ook geen overheids-taken, bijkomen, maar er worden ook geen taken geschrapt.

De noodzaak om de rechtsvorm aan te passen is gelegen in juridische aspecten. Het grensoverschrijdende openbare lichaam volgens het Verdrag van Anholt is een rechtsvorm, waarin rekening wordt gehouden met zowel het Nederlandse als het Duitse recht. Daardoor wordt het mogelijk gemaakt dat leden uit beide landen ook in formeel-juridische zin lid van de EUREGIO worden. Dit betekent bovendien dat leden uit beide landen in de toekomst dezelfde rechten en plichten zullen hebben en in alle EUREGIO-organen vertegenwoordigd zullen zijn. Bij wijziging van de rechtsvorm zal ook de aansprakelijkheid van de directie anders worden. Als gevolg van wettelijke voorschriften en de inhoud van de statuten is bij de EUREGIO e.V. de directie ten opzichte van de vereniging en ten opzichte van derden persoonlijk aansprakelijk voor schade, die ontstaat door nalatig of opzettelijk plichtsverzuim bij de uitoefening van haar taken, bijvoorbeeld wanneer een belastingaangifte niet tijdig wordt ingediend. Deze aansprakelijkheid wordt bij een grensoverschrijdend openbaar lichaam beperkt tot gevallen waarin strafbaar of ernstig verwijtbaar is gehandeld.

Wettelijk is het niet mogelijk dat het grensoverschrijdende openbare lichaam volledig als wettelijke opvolger van de EUREGIO e.V. optreedt. Om deze reden is het noodzakelijk dat alle contracten afzonderlijk door de EUREGIO e.V. op het grensoverschrijdende openbare lichaam worden overgedra-

gen. Met uitzondering van de medewerkers van de Regio Twente, die naar de EUREGIO gedetacheerd zijn, moet aan alle medewerkers van de EUREGIO e.V. dan ook een nieuw arbeidscontract worden aangeboden. De nieuwe contracten mogen echter inhoudelijk niet van de huidige contracten afwijken.

Op financieel gebied zal de wijziging van de rechtsvorm nauwelijks tot veranderingen leiden. In het bijzonder zal door de wijziging van de rechtsvorm geen extra personele capaciteit in de boekhouding of op de administratie hoeven te worden ingezet. Omdat het toezicht door een Duitse overheidsinstantie zal worden verricht, is het weliswaar noodzakelijk om over te schakelen van een Nederlands naar een Duits boekhoudsysteem, maar deze twee systemen lijken nu veel meer op elkaar dan vroeger. Bovendien kunnen en moeten inhoudelijke aspecten uit de Nederlandse gemeentelijke boekhoudsystemen, zoals de paragrafen weerstandsvermogen, bedrijfsvoering en verbonden partijen, die in het "Neue Kommunale Finanzmanagement" van de deelstaat Nordrhein-Westfalen niet bestaan, aanvullend in de begroting en de jaarrekening van de EUREGIO worden opgenomen. Deze paragrafen dienen als extra elementen deel uit te maken van de begroting en de jaarrekening van de EUREGIO om te voldoen aan de eisen die de Nederlandse lidgemeenten op dit terrein stellen. Uit de opname van deze paragrafen vloeit, net als uit de verplichting om in de toekomst voor de begroting en de jaarrekening de goedkeuring van de Bezirksregierung Münster te verkrijgen, slechts een geringe extra inspanning voort. Doordat het nieuwe boekhoudsysteem DATEV, anders dan het huidige systeem, ook modules voor het afrekenen van INTERREG-projecten omvat, waardoor de werkzaamheden van de boekhouding aanzienlijk zullen worden verlicht, zullen de extra inspanningen waarschijnlijk zelfs meer dan volledig worden gecompenseerd.

Op fiscaal gebied zal de wijziging van de rechtsvorm, zowel op het gebied van eventuele inkomstenbelasting als omzetbelasting, niet tot veranderingen leiden. Met de verantwoordelijke belastingdienst in Münster is de overgang van de reserves van de EUREGIO e.V. op het grensoverschrijdende openbare lichaam besproken; gebleken is dat geen verplichting tot betaling van schenkbelasting zal ontstaan.

7. Opheffing van de EUREGIO e.V.

Een grensoverschrijdend openbaar lichaam is een publiekrechtelijke rechtsvorm. Een "eingetragener Verein" is daarentegen een privaatrechtelijke rechtsvorm. Die heeft tot gevolg dat het grensoverschrijdende openbare lichaam niet alle rechten en plichten "naadloos", d.w.z. "in einer juristischen Sekunde" conform het Duitse recht, van de EUREGIO e.V. kan overnemen. Prioriteit heeft nu het opbouwen van het nieuwe grensoverschrijdende openbare lichaam in overeenstemming met de statuten van de EUREGIO en de benoeming van een voorzitter, een Dagelijks Bestuur en een directie. Zoals onder punt 6 al aangegeven dienen vervolgens alle contracten te worden overgezet van de EUREGIO e.V. naar het grensoverschrijdende openbare lichaam EUREGIO. Daarna kan de EUREGIO e.V. worden opgeheven en kan het vermogen van de EUREGIO e.V. worden overgedragen aan het grensoverschrijdende openbare lichaam.

8. Toetreding van nieuwe leden in het licht van de wijziging van de rechtsvorm

Momenteel worden met bestuurders van de Landkreis Emsland en met de waterschappen Rijn & IJssel en Vechtstromen de eerste gesprekken gevoerd over een mogelijk lidmaatschap van de EUREGIO. Daarover volgende toelichting:

De gemeenten Emsbüren, Salzbergen en Spelle, die tot de Landkreis Emsland behoren, zijn al jarenlang lid van de EUREGIO e.V. Zij betalen echter slechts de helft van de normale lidmaatschapsbijdrage. Het destijds hiervoor aangevoerde argument was dat alleen de gemeente, echter niet de Landkreis Emsland, lid van de EUREGIO is. Bij de samenwerking met de drie gemeenten blijkt dat de thema's waarvoor de EUREGIO zich inzet, zoals de ontwikkeling van de verkeerscorridor Amsterdam-Berlijn of versterking van de grensoverschrijdende arbeidsmarkt, voor de burgers van deze drie gemeenten van aanzienlijke betekenis zijn. Deze thema's behoren echter niet tot het takenpakket van deze gemeenten zelf, maar worden door de Landkreis Emsland in het belang van deze drie tot de Landkreis Emsland behorende gemeenten behandeld. Om de samenwerking op deze terreinen verder te kunnen ontwikkelen lijkt het wenselijk dat de Landkreis Emsland, met het oog op de belangen van het deelgebied van deze drie gemeenten, als lid tot de EUREGIO toetreedt. Het moment van oprichting van het nieuwe grensoverschrijdende openbare lichaam zou een geschikt moment voor deze toetreding kunnen zijn.

Waterschappen vormen in Nederland regionale publieke overheidsorganen met waterbeheer als taak, die eigen belastinginkomsten ontvangen en een eigen bestuur hebben. Aan Duitse zijde worden de taken, die in Nederland door een waterschap worden verricht, grotendeels door de (Land-)Kreise uitgevoerd. Sinds 1 januari 2014 is in het EUREGIO-kantoor het coördinatiebureau van het Grensoverschrijdende Platform voor Regionaal Waterbeheer gehuisvest. Binnen dit platform werken de twee waterschappen Rijn & IJssel en Vechtstromen alsmede de (Land-)Kreise Grafschaft Bentheim en Borken samen. In de maanden dat intensiever is samengewerkt, is gebleken dat er tussen de waterschappen en de EUREGIO c.q. de lidgemeenten, -steden en -Kreise een veelheid aan relaties bestaat. In het belang van alle partijen ligt het voor de hand deze verbindingen door middel van een lidmaatschap duurzaam te versterken en verder te ontwikkelen. Om voor een waterschap het lidmaatschap van het nieuwe grensoverschrijdende openbare lichaam mogelijk te maken, zijn de statuten op dit punt uitgebreid.

9. Harmonisatie van de lidmaatschapsbijdragen

De Nederlandse leden van de EUREGIO hebben in de afgelopen jaren bij herhaling schriftelijk en in persoonlijke gesprekken aangedrongen op harmonisatie van de Nederlandse (nu nog € 0,35 per inwoner per jaar) en Duitse (nu nog € 0,25 per inwoner per jaar) lidmaatschapsbijdragen en aangekondigd de lidmaatschapsbijdrage te willen verlagen. Het EUREGIO-secretariaat heeft in zijn antwoord

gewezen op de aanstaande veranderingen van werkgroepen/commissies en van de rechtsvorm en daarbij verzocht op uitstel van de verlaging c.q. harmonisatie.

Dit verschil in lidmaatschapsbijdragen is ontstaan in de jaren '80. De achtergrond hiervan was onder meer het verschil in beschikbare gestelde bijdragen voor het eerste grensoverschrijdende actieprogramma, voor de Mozer-Commissie en voor het nieuwe secretariaat in Gronau/Enschede. Zoals uit de voorgelegde stukken blijkt, bestaan er op dit moment geen wezenlijke redenen meer het verschil tussen de lidmaatschapsbijdragen aan Duitse en aan Nederlandse zijde in de toekomst te laten bestaan. Het Dagelijks Bestuur van de EUREGIO en de EUREGIO-Raad hebben dan ook hun steun uitgesproken voor het voorstel van de directie om in het kader van de wijziging van de rechtsvorm over te gaan tot harmonisatie van de lidmaatschapsbijdragen.

In het EUREGIO-gebied wonen aan Nederlandse zijde 1.038.324 en aan Duitse zijde 2.252.609 personen (stand 30-06-2013, rekening gehouden met volkstelling D. 2011, CBS, IT.NRW, Landesamt für Statistik Niedersachsen). Om in vergelijking met de huidige hoogte van de bijdragen gelijke inkomsten te behouden zou de uniforme lidmaatschapsbijdrage vastgesteld moeten worden op € 0,2798 per inwoner per jaar.

10. Verhoging van de lidmaatschapsbijdragen

In 2004 heeft de EUREGIO haar lidmaatschapsbijdragen verlaagd van € 0,40 (Nederlandse leden) c.q. € 0,28 (Duitse leden) per inwoner per jaar naar € 0,35 (Nederlandse leden) c.q. € 0,25 (Duitse leden) per inwoner per jaar. Sinds die tijd worden de lidmaatschapsbijdragen constant gehouden, ondanks gestegen personeelskosten en algemene kosten en dalende inwoneraantallen. De EUREGIO heeft de feitelijke daling van haar inkomen gecompenseerd door

- a) in sterkere mate taken in het kader van projecten te verrichten, die voor tenminste een deel uit publieke middelen konden worden gefinancierd,
- b) interne organisatorische veranderingen door te voeren,
- c) sinds 2010 middelen uit reserves in te zetten, die waren gestegen als gevolg van eenmalige betalingen uit het INTERREG II-programma; deze bedragen waren in 2008 beschikbaar gekomen en zijn in 2009 aan de reserves toegevoegd.

Het Dagelijks Bestuur van de EUREGIO en de EUREGIO-Raad hebben in 2008 besloten dat de betrekkelijk hoge financiële reserves in de periode tot het einde van de lopende structuurfondsperiode (einde 2015) planmatig verlaagd zullen worden door hieraan middelen te onttrekken ter dekking van het structurele jaarlijkse tekort. Daarbij is in 2014 bepaald dat de minimumomvang van de reserve € 750.000 dient te bedragen. Dit bedrag is vastgesteld als waarborg tegen eventuele financiële risico's en om te zorgen voor de hogere liquiditeit die nodig is om INTERREG-projecten te kunnen uitvoeren. *(Commentaar: Gelijktijdig met de wisselingen in de directie is duidelijk geworden dat de sterkere inzet op de uitvoering van taken in het kader van subsidieprojecten leidt tot een grotere afhankelijkheid van de subsidiefasen en, in samenhang hiermee, tot risico's op het gebied van het personeelsbeleid: in de*

afgelopen jaren is met een relatief groot aantal medewerkers een vast arbeidscontract afgesloten. Deze medewerkers zijn nu echter werkzaam binnen projecten met een beperkte duur. Al deze projecten eindigen met het aflopen van de subsidiefase. Bij aanvang van een nieuwe subsidiefase is nog onduidelijk of en in welke omvang het EUREGIO-secretariaat weer aan projecten zal deelnemen. De directie benut elke mogelijkheid om de arbeidscontracten aan te passen aan de gewijzigde taakstructuur. Voor het geval de noodzaak ontstaat medewerkers te ontslaan, dienen de kosten daarvan te worden begroot. Deze kosten moeten in aanmerking worden genomen bij de bepaling van de omvang van de minimale reserve.)

Het EUREGIO-secretariaat heeft met het oog op de werkelijke inkomsten van de EUREGIO en ter handhaving van een financiële reserve van voldoende omvang in het afgelopen jaar de volgende maatregelen met een kostenbesparend effect voor de lange termijn in gang gezet:

- concentratie op haar kerntaken en versterking van haar activiteiten binnen deze werkterreinen,
- vergroting van de efficiëntie van de gehele organisatie,
- feitelijke realisatie van diverse kostenbesparingen.

Hierdoor kon de jaarrekening over 2013 met een tekort van slechts € 40.744 in plaats van de begrote € 125.558 worden afgesloten. Voor 2014 wordt een tekort van vergelijkbare grootte verwacht. Nog maar twee jaar geleden werd voor 2015 uitgegaan van een tekort van € 213.215, maar het secretariaat verwacht nu dat dit tekort beperkt zal blijven tot € 50.704.

De mogelijkheden om lagere inkomsten door kostenbesparingen te compenseren, kennen echter beperkingen. De kosten van de gebouwen kunnen slechts op middellange termijn worden gewijzigd en de tenminste gedeeltelijke herfinanciering van de personeelskosten van medewerkers met een vast arbeidscontract is slechts mogelijk door deze medewerkers in te zetten in projecten. Dit gaat dan wel ten koste van algemene taken, zoals taken die rechtstreeks ten goede komen aan de EUREGIO-organen en -leden. Daarnaast eindigen met de afloop van de huidige subsidiefase alle projecten in 2015 en is nog onduidelijk of en in welke omvang het EUREGIO-secretariaat aan nieuwe projecten zal deelnemen.

Om de minimale financiële reserve te kunnen waarborgen en ook in de komende jaren ieder jaar een sluitende begroting te kunnen opstellen heeft de EUREGIO - ondanks alle kostenbesparende maatregelen - iets hogere inkomsten uit lidmaatschapsbijdragen dan tot nu toe nodig. Daarom wordt er naar gestreefd, gelijktijdig met de aanpassing van de rechtsvorm en de harmonisatie van de lidmaatschapsbijdragen, de tarieven voor de lidmaatschapsbijdragen eenmalig te verhogen. De noodzakelijke stijging van de inkomsten uit lidmaatschapsbijdragen bedraagt ca. € 50.000 per jaar. Door de toetreding van nieuwe leden kan de stijging van de lidmaatschapsbijdrage beperkt blijven tot € 0,01 naar € 0,29 per inwoner per jaar. Daarbij moet er nog op worden gewezen dat de toepassing van een indexeringsclausule voor de lidmaatschapsbijdragen, die in Nederland gebruikelijk is, vanwege voorschriften in het Duitse gemeenterecht niet mogelijk is. Verder wordt erop gewezen dat het in de statuten geregelde rechtstreekse lidmaatschap van alle Nederlandse gemeenten tot gevolg heeft dat de betaling

van hun lidmaatschapsbijdragen niet meer via de Regio Twente en de Regio Achterhoek zal plaatsvinden.

11. Tijdsplanning voor de overgang van de oude naar de nieuwe rechtsvorm en voor de harmonisatie van de lidmaatschapsbijdragen

Voor de overgang van naar de nieuwe rechtsvorm geldt de volgende tijdsplanning:

2014 sept-okt	informatieverstrekking aan de ambtelijke apparaten van alle lidgemeenten over de wijziging van de rechtsvorm en de harmonisatie van de lidmaatschapsbijdragen met het verzoek een standpunt in te nemen
2014 okt-nov	bespreking van de reacties vanuit de lidgemeenten in het Dagelijks Bestuur van de EUREGIO en de EUREGIO-Raad
2015 jan	informatieverstrekking aan de Algemene Ledenvergadering van de EUREGIO over de wijziging van de rechtsvorm en de harmonisatie van de lidmaatschapsbijdragen.
2015 feb-mrt	Dagelijks Bestuur van de EUREGIO en de EUREGIO-Raad besluiten de nieuwe regeling en het voorstel tot harmonisatie van de lidmaatschapsbijdragen ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraden en “Kreistage” van de lidgemeenten en –Kreise.
2015 apr-aug	de gemeenteraden en “Kreistage” nemen besluiten.
2015 okt-nov	het Dagelijks Bestuur van de EUREGIO en de EUREGIO-Raad nemen besluiten.
2016 jan	de Algemene Ledenvergadering van de EUREGIO e.V. neemt besluiten.
2016 jan	oprichting van het grensoverschrijdende openbare lichaam EUREGIO
2016 jan	eerste vergadering van het Algemeen Bestuur van de EUREGIO met verkiezing van de voorzitter van het Algemeen Bestuur en zijn/haar plaatsvervanger, buitengewone vergadering van de EUREGIO-Raad met verkiezingen voor de bezetting van het Dagelijks Bestuur grensoverschrijdend openbaar lichaam EUREGIO
2016 feb	eerste vergadering van het Dagelijks Bestuur grensoverschrijdend openbaar lichaam EUREGIO met verkiezing van de voorzitter en zijn/haar plaatsvervanger
2016 mrt	vergadering van de EUREGIO-Raad met benoeming van de directie
2016 mrt-jun	omzetting van de arbeidscontracten van de EUREGIO e.V. naar het grensoverschrijdende openbare lichaam EUREGIO
2016 jul-dec	opheffing van de EUREGIO e.V. en overdracht van het vermogen van de EUREGIO e.V. naar het grensoverschrijdende openbare lichaam

Beslispunten:

1. De raad van de gemeente, het College van Burgemeester en Wethouders en de Burgemeester stemmen in met de regeling voor het grensoverschrijdende openbare lichaam EUREGIO en besluit toe te treden tot dit openbare lichaam op het tijdstip van oprichting daarvan.
2. De raad van de gemeente, het College van Burgemeester en Wethouders en de Burgemeester stemmen in met de te heffen lidmaatschapsbijdrage van 0,29 € per inwoner per jaar, dit onder voorbehoud van vaststelling van de regeling voor de lidmaatschapsbijdragen door het Algemeen Bestuur van het grensoverschrijdende openbare lichaam EUREGIO, waarbij tot aan het moment van opheffing van de EUREGIO e.V. de bijdrage van de gemeente voor het grensoverschrijdende openbare lichaam EUREGIO wordt verrekend met de bijdragen van de gemeente voor het lidmaatschap van de EUREGIO e.V. Uit de begroting worden middelen voor de bijdrage van € 0,29 per inwoner per jaar beschikbaar gesteld.
3. De gemeente benoemt voor het Algemeen Bestuur van het grensoverschrijdende openbare lichaam EUREGIO de volgende vertegenwoordigers en hun plaatsvervangers: